

EDITORIÁL

Vážení čtenáři,

dovoľte mi, abych se s Vámi podělila o své úvahy nad problematikou publikování v ošetrovatelství. Na univerzitách a vysokých školách patří vědeckovýzkumná činnost, včetně publikační činnosti, mezi žádoucí aktivity akademických pracovníků. Ošetrovatelství je v kontextu vědních oborů jednou z nejmladších disciplín v České i Slovenské republice. Vzhledem k relativně krátké historii spatřujeme rezervy oboru zejména v oblasti výzkumné a s ní související publikační činnosti. Suficientní výzkumná činnost má negativní vliv na počet a kvalitu publikačních výstupů s ošetrovatelskou problematikou.

V posledních letech se zpřísnily hodnotící kritéria vysokoškolských vzdělávacích institucí včetně požadavků na vysokoškolské pedagogy. Na tyto změny reagovala akademická ošetrovatelská komunita výrazným navýšením publikačních aktivit (např. v ČR se za poslední dva roky zvýšil pětinašobně počet publikovaných článků v časopisech s impact factorem vzhledem k průměru za předchozích deset let). Skokově zvyšovaný počet publikačních výstupů bez solidní vědeckovýzkumné báze sebou přináší mimo jiné riziko, že je poměrně často upřednostňována kvantita před kvalitou. Například v posledních letech došlo k výraznému navýšení počtu slovenských příspěvků publikovaných v českých odborných časopisech, které však nebývají vždy recenzované, a tím může být zpochybněna vědecká kvalita článků, jakkoliv se za „vědecké“ pokládají. Takové publikační výstupy mohou zpětně „škodit“ mladé a nezralé disciplíně, zejména v éře využívání důkazů z publikovaných výzkumů (praxe založená na důkazech).

Publikování je důležité pro rozvoj vědy a konkrétního oboru - diseminací nových poznatků a důkazů, předáváním zkušeností z praxe. Publikování je důležité také pro samotného autora - přináší osobní uspokojení, profesní uznání, sdílení osobních zkušeností a znalostí. Vhodný časopis by měl autor vyhledat podle typu a zaměření svého rukopisu tj. prostudovat domovskou stránku časopisu, přečíst si některé abstrakty a články. Pro publikování „akademických“ článků v rámci České a Slovenské republiky lze obecně doporučit dva slovenské časopisy (Ošetrovatelstvo: teória, výskum, vzdelávanie; Ošetrovatelstvo a pôrodná asistencija) a čtyři české časopisy (Kontakt; Profese online; Central European Journal of Nursing and Midwifery, Journal of Nursing, Social Studies and Public Health). Časopisy jsou online dostupné, všechny články prochází anonymní recenzí dvou nezávislých odborníků z oboru. V dalších odborných ošetrovatelských časopisech (např. Florence; Ošetrovatelský obzor; Ošetrovatelská péče; Sestra; Zdravotnicke štúdie) je vhodné publikovat převážně prakticky zaměřené příspěvky, jako jsou např. inovace a nové techniky v klinické praxi, případové studie, příklady dobré praxe v ošetrovatelské péči. Tyto časopisy nejsou zpravidla online volně dostupné a nezajišťují oboustranně anonymní recenzní řízení.

Psaní článků je časově náročný proces vyžadující hlubokou znalost řešené problematiky a důsledné nastudování aktuální relevantní literatury. Pro ošetrovatelství, stejně jako pro jiné obory, je však publikování nezbytné při šíření nových poznatků z výzkumů, praxe a vzdělávání.

Vážení čtenáři a potenciální autoři, přeji vám mnoho sil při psaní článků a otevřenost k novým nápadům a inspiracím.

doc. PhDr. Darja Jarošová, Ph.D.

Ostravská univerzita,
Lékařská fakulta,
Ústav ošetrovatelství a porodní asistence